

הגדת עופר – 2017 - The Ofer Haggadah

A Secular Humanist Haggadah for Passover, following the Kibbutz Ha'Artzi Haggadah
Additional material and editing by Dr. Avi Ofer. Translated by Tamuz Ofer, with the assistance of Stav Ofer.

The Passover plates are laid before the Moderator and participants in this fashion:

לפני העורכת והמסובים קערות הפסח בסדר זה:

Moderator: Tonight we celebrate Passover as the Holiday of Spring and of Liberty. The Seder has four parts, each consummated by a Toast:

- A Toast for Spring
- A Toast for Liberty and Independence
- A Toast for Peace and Security in Israel and Abroad
- The Fourth Toast – and Eliyahu's [Elijah] Toast – for Liberty and Equality of all human beings, followed by the Feast and Holiday Songs

We ask that each participant reads in his or her turn and so create an atmosphere of unity. During the Seder we will tell and converse about the various aspects of the Haggadah – for it is said:

עורכ/ת: הערב נדגיש את פסח כחג האביב וכחג החירות. לסדר ארבעה חלקים המובילים לארבע הכוסות:

- כוס ראשונה לאביב.
- כוס שניה לחרות ולעצמאות.
- כוס שלישית נישאת לשלום ולביטחון בישראל ובעמים.
- כוס רביעית - וכוסו של אליהו - לחרות ולשוויון ערך האדם, ואחריהן סעודת החג ושירי החג.

בקשתנו לקרוא לפי הסדר וליצור אוירה של יחד. תוך כדי הסדר נספר ונשוחח על נושאי ההגדה - שנאמר:

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח!

And the more we tell about the Exodus from Egypt, the better!

Let us commence with the Seder
for the year _____ according to Jewish
Era.

ובכן נפתח בסדר הפסח,
שנת ה' אלפים _____ לפי המניין היהודי.

Singing:

*Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here*

*A garment with pockets
was sewn, was sewn for me*

*My pockets were filled,
were filled with nuts*

*Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here*

*Ask,
four questions I shall ask*

*Drink,
four toasts I shall drink*

*Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here*

*A goblet, a great goblet
my mother would fetch*

*For Eliyahu, for Eliyahu
the Prophet*

*Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here*

Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba } x2

Taferu, taferu, taferu li
begged imm kissim

Mile'u, mile'u, mile'u kissay
be-egozim

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba } x2

Sha'ol esh'al, sha'ol esh'al
arba kushiyot

Shatoh eshteh, shatoh eshte
arba kosot

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba } x2

Ve-kos gedola, ve-kos gdola
immy tavi

Le-Eliyahu, Le-Eliyahu
HaNavi

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba } x2

שירה:

**שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע פסח בא } 2x**

**תפרו, תפרו, תפרו לי בגד
עם כיסים**

**מילאו (מילאו), מילאו כיסי
באגוזים**

**שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע פסח בא } 2x**

**שאל שאל, שאל שאל
ארבע קושיות**

**שתה אשתה, שתה אשתה
ארבע כוסות**

**שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע פסח בא } 2x**

**וכוס גדולה, וכוס גדולה
אמי תביא**

לאליהו, לאליהו הנביא

**שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע פסח בא } 2x**

Moderator: The fourteenth day in the Month of Spring – is the time of our liberation.¹

עודכ/ת: ובחודש האביב, בארבעה עשר בו - זמן חירותנו.

Participant: 'This month shall be unto us the beginning of months; it shall be the first month of the year to us, the month of spring. On the fourteenth of the spring month, being the month of our deliverance from bondage. And this day shall be unto us a memorial: we shall celebrate it through all our generations.

קדוא/ה: החודש הזה לנו ראש חודשים, ראשון הוא לנו לחודשי השנה, חודש האביב. ובחודש האביב, בארבעה עשר בו, זמן חירותנו. והיה היום הזה לנו לזיכרון, וחגנו אותו לדורותינו. חוקת עולם נִחְגְּהוּ.

On this day, we have become a Nation

היום היינו לעם

Participant: For, lo, the winter is past, the rain is over and gone;
The flowers appear on the earth;
the time of the singing is come,
and the voice of the turtledove is heard in our land;
The fig tree putteth forth her green figs,
and the vines with the tender grape give a good smell.

קדוא/ה: הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו,
ניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו.
התאנה חנטה פגיה,
והגפנים סמדר נתנו ריח.

(Song of Salomon, Chapter 2, verses 11-13a)

(שיר השירים, פרק ב', פסוקים 11-13א)

Singing:

The flowers appear on the earth
The time of the singing is come
For, lo, the winter is past,
The vines give a good smell
For, lo, the winter is past, the rain is over and gone
The flowers appear on the earth, the time of singing and the voice of the turtle-dove

Nitzanim nir'u (nir'u) ba-aretz
Et zamir higi'a (et zamir)
Ki hineh stav avar,
stav khalaf halakh lo
Ha-gfanim semadar
natnu (natnu) reikham
Hineh ha-stav avar,
ha-geshem khalaf halakh lo
Hanitzanim nir'u ba-aretz,
et ha-zamir ve-kol ha-tor

שירה:

ניצנים נראו (נראו) בארץ
עת זמיר הגיע (עת זמיר)
כי הנה סתיו עבר, סתיו חלף הלך לו,
הגפנים סמדר נתנו (נתנו) ריחם.
הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו,
הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר וקול התור.

¹ **Translation:** All Biblical excerpts in English are in King James' version, unless noted otherwise.

Part.: Come, my beloved, let us go forth into the field; let us lodge in the villages. Let us get up early to the vineyards; let us see if the vine flourish, the tender grape appear, the pomegranates bud forth. The mandrakes give a smell, and at our gates all manner of pleasant fruits.
(Song of Solomon, Chapter 7, verses 11-12a, 13a)

קרוא/ה: נצא השדה נלינה בכפרים
נשכימה לכרמים,

נראה אם פרחה הגפן,
פיתח הסמדר, הנצו הרימונים.

הדודאים נתנו ריח,
ועל פתחינו כל מגדים.
(שיר השירים, פרק ז', פסוקים 11-13א, 14א)

Singing:

The mandrakes give a smell

And at our gates all manner of pleasant fruits.

How beautiful and pleasant is my beloved,

Beautiful as a young fawn.

Ha-duda'im natnu (natnu) reikham

Ve-al petekhenu kol megadim

Ma yafeh dodi, yafeh ve-gam na'im

Domeh dodi le-ofer ayalim

שירה:

הדודאים נתנו (נתנו) ריחם

ועל פתחינו כל מגדים

מה יפה דודי, יפה וגם נעים

דומה דודי לעופר איילים.

Participant:

The garden put on splendid colors,
Its grasses dressed in many dyes
And a chequered coat wore every tree
To boast its pride out for all eyes.

All blossoms now do bloom afresh
And march in joy for time reborn
But here before them, a rose there passes
A king held high upon his throne.

Went he forth from a guard of leaves
And prison-clothes he changed to clean
Oh, he who doesn't toast for him –
A man must not commit such sin.

(Moshe Ibn-Ezra)

קרוא/ה:

כְּתָנוֹת פְּסִים לְבֹשׁ הַגֶּן
וּכְסוֹת רִקְמָה מְדֵי-דֶשָׁאוֹ
וּמַעִיל תִּשְׁבֵּץ עֵטָה כָּל עֵץ
וּלְכָל עֵינֵי הַרְאָה פְּלָאוֹ.

כָּל צֵיץ חֲדָשׁ לְזִמְנֵי חֲדָשׁ
יֵצֵא שׁוֹחֵק לְקִרְאֵת בּוֹאוֹ
אֶךְ לַפְּנֵיהֶם שׁוֹשֵׁן עוֹבֵר
מֶלֶךְ כִּי עַל הוֹרֵם כִּי־סָאוֹ.

יֵצֵא מִבֵּין מִשְׁמֵר עָלָיו
וַיִּשְׁנֶה בְּגָדֵי-כִלְאוֹ
מִי לֹא יִשְׁתָּה יַיִנוֹ עָלָיו -
הָאִישׁ הַהוּא יִשָּׂא חֶטְאוֹ.

(משה אבן-עזרא)

Moderator: These are the observances of the Seder,
in medieval rhymes –

עורכ/ת: ואלו סימני הסדר,
בחרוזים מימי הביניים –

Kadesh קִדֵּשׁ (Perform Kidush)

U'rekhatz וְרַחֵץ (Wash)

Karpas כַּרְפַּס (Vegetable)

Magid מַגִּיד (Tell)

Yakhatz יַחַץ (Halve)

Rakhtza רַחֲצָה (Wash)

Motzi Matza מוֹצִיא מַצָּה (Take the Matzo)

Maror מְרוֹר (Bitter herbs)

Korekh כּוֹרֵךְ (Wrap)

Shulkhan Orekh שׁוֹלְחַן עוֹרֵךְ (Set the table)

Tzafun צַפִּינָה (Hidden – Afikoman)

Barekh בְּרַךְ (Bless)

Hallel הַלֵּל (Praise)

Nirtza נִרְצָה (And be satisfied)

Moderator: Kadesh -

Let us fill our first Cup,
to Spring.

(Do not drink yet)

עורכ/ת: קדש -

נמזוג כוס ראשון, לחג האביב.

(לא לשתות עדיין)

Part.: Blessed is the fruit of the vine.

Blessed are the holy days and blissful
times. Blessed is this day of Matzot, the
day of our liberation.

קדוּא/ה: ברוך פרי הגפן.

ברוכים המועדים לשמחה, החגים
והזמנים לששון. ברוך יום חג המצות
הזה, זמן חירותנו.

Part.: Let us raise our cups for renewal, for
the coming of Spring and the
blossoming of flowers, for fresh grains,
for dew and for abundance.

קדוּא/ה: כוס התחדשות נישא לבשורת
האביב, להנץ ניצנים, לתבואה חדשה,
לטל ולשובע.

For Life and for Renewal!

לחיים ולהתחדשות!

(Drink First Cup)

(שתיית כוס ראשון)

Moderator: U'rekhatz - Let us wash hands
(Wash hands)

עורכת: **ורחץ** – ניטול ידיים.
(נטילת ידיים)

Moderator: Karpas –
Let us eat vegetables and eggs
in salt water.
(Pass the Karpas around the table and eat)

עורכת: **כרפס** –
נאכל ירקות וביצה במי
מלח.
(נעביר את כלי הכרפס ונאכל ממנו)

Moderator: Yakhatz (Halve) –
This Matza is the Epikomon
(Break the Matza in two, displaying one half to the participants – mainly the children – then hides it for the Epikomon. The other half is put back between the two remaining Matzot.)

עורכת: **יחץ** –
זוהי המצה לאפיקומן
(בוצעת את המצה האמצעית לשניים, מראה את מחציתה למסובים/ות ובעיקר לילדים/ות, ומצניעה לאפיקומן. את המחצית השנייה מחזירה בין שתי המצות השלמות.)

Moderator: Magid (Tell) –
We shall tell the Haggadah

עורכת: **מגיד** –
נאמר את ההגדה.

Moderator – Read the Aramaic text, then the Hebrew or English translation:

עורכת – קורא את הארמית ומפרש בעברית או באנגלית:

This is the bread of poverty

Ha lakhma anya

זה לחם העוני

That our forefathers ate

Di akhalu abhatana

שאכלו אבותינו

In the land of Egypt.

Be-ar'ah d-Mitzraim.

בארץ מצרים

All who is hungry – come and dine,

Kol dikhfin yetei ve-yekhul,

כל הרעב יבוא ויאכל,

All who is in need –

Kol ditzrikh yetei ve-yifsakh.

כל הצריך - יבוא ויפסח.

come and celebrate Passover.

Singing:

This is the bread of poverty
That our forefathers ate
In the land of Egypt,
In the land of Egypt.
All hungry – come and dine,
All in need – come celebrate.
Slaves this year,
In the year to come – free men.

Ha lakhma, ha lakhma anya
Di akhalu, akhalu abhatana
Be-ar'ah (be-ar'ah) d-Mitzraim,
Be-ar'ah (be-ar'ah) d-Mitzraim.
Kol dikhfin yetei ve-yekhul,
Kol ditzrikh yetei ve-yifsakh
Hashata avdey,
Le-shana ha-ba'a bnei khorin.

שירה:

הָא לַחְמָא, הָא לַחְמָא עֲנִיא,
דִּי אָכְלוּ, אָכְלוּ אַבְהַתְנָא,
בְּאַרְעָא (בְּאַרְעָא) דְּמִצְרַיִם,
בְּאַרְעָא (בְּאַרְעָא) דְּמִצְרַיִם.
כּוֹל דִּכְפִּין יֵתֵי וְיִכְחַל,
כּוֹל דִּצְרִיךְ יֵתֵי וְיִפְסַח.
הַשְׁתָּא עַבְדֵּי,
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

Part.: Jews of the Diaspora would add –

Hashata hakha (Here this year) ,
Leshana haba'a be-ara'a d'Israel
(Next year – in the land of Israel) ,
Hashata avdei (Slaves this year) ,
Leshana haba'a bnei khorin
(Next year – we will be free men) .

קדוּא/ה: בגלות היו מוסיפים –

הַשְׁתָּא הֶכָּא (הַשָּׁנָה כָּאן),
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל (בְּאַרְעַן
יִשְׂרָאֵל),
הַשְׁתָּא עַבְדֵּי (הַשָּׁנָה עַבְדִּים),
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

Part.: And we shall say -

Slaves we were, now we are free.
Would that we would know to
safeguard Liberty,

קדוּא/ה: ואנו נאמר -

עַבְדִּים הָיִינוּ, עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין.
מִי יֵיתֵן וְנִדְעַ לְשִׁמּוֹר עַל הַחֲרוּת,

לא נשתעבד ולא נשעבד.

We shall never be enslaved nor ever enslave others.

Singing: (Slaves we were, now we are free)

Avadim hayinu (hayinu)
Ata beney khorin (beney khorin).
Avadim hayinu
Ata (ata) beney khorin
Avadim hayinu
Ata (ata) beney khorin (beney khorin).

שירה:

עַבְדִּים הָיִינוּ (הָיִינוּ)
עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין (בְּנֵי חוֹרִין).
עַבְדִּים הָיִינוּ
עַתָּה (עַתָּה) בְּנֵי חוֹרִין
עַבְדִּים הָיִינוּ
עַתָּה (עַתָּה) בְּנֵי חוֹרִין (בְּנֵי חוֹרִין).

Moderator: What is tonight different –

The children:

What is tonight different from all other nights?

– That on all other nights we eat both bread and matzah.

All: Tonight has only matzah.

– That on all other nights we eat other vegetables.

All: Tonight we eat bitter herbs.

– That on all other nights we do not dip even once.

All: Tonight we dip twice.

– That on all other nights we either sit or lay.

All: Tonight we are all reclining.

Ma nishtana ha-layla hazeh mi-kol ha-leylot (mi-kol ha-leylot)?

– She-bekhol ha-leylot anu okhlin khametz u-matza (khametz u-matza).

All: Ha-layla hazeh (ha-layla ha-zeh) kulu matza.

– She-bekhol ha-leylot anu okhlin she'ar yerakot (she'ar yerakot).

All: Ha-layla hazeh (ha-layla ha-zeh) okhlim anu maror.

– She-bekhol ha-leylot en anu matbilin afilu pa'am akhat (afilu pa'am akhat).

All: Ha-layla hazeh (ha-layla ha-zeh) shetey pe'amim.

– She-bekhol ha-leylot anu okhlin ben yoshvin u-ben mesubin (ben yoshvin u-ben mesubin)

All: Ha-layla hazeh (ha-layla ha-zeh) kulanu mesubin.

עודכ/ת: מה נשתנה –

צעירי המסובים:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות (מכל הלילות)?

– שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה (חמץ ומצה).

כולנו: הלילה הזה (הלילה הזה) כולו מצה.

– שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות (שאר ירקות).

כולנו: הלילה הזה (הלילה הזה) אוכלים אנו מרור.

– שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת (אפילו פעם אחת)

כולנו: הלילה הזה (הלילה הזה) שתי פעמים.

– שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין (בין יושבין ובין מסובין)

כולנו: הלילה הזה (הלילה הזה) כולנו מסובין.

Moderator: It is said in the Bible that we were slaves of Pharaoh in Egypt. And God, Yahaveh, in his might has delivered us.

Part.: Of this, the *Midrash* says: had he not salvaged our forefathers from Egypt, then we, and our children, and our children's children were enslaved to Pharaoh in Egypt.

And even were we all smart, and wise, and aged, and all knew the Torah – we are commanded to

עודכ/ת: מסופר במקרא כי עבדים היינו לפרעה במצרים. ויוציאנו יְהוָה אלוהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה.

קדוּא/ה: ועל כך אמר המדרש: אילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים הרי אנו, ובנינו, ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים.

ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונות, כולנו זקנים, כולנו יודעות את התורה - מצווה עלינו לספר

*tell of the Exodus from Egypt.
And the more we tell about the
Exodus from Egypt, the better!*

Moderator: And though not all tales told in the Bible and the Midrash may be accurate (and it seems they truly are not), we shall continue to tell and celebrate and praise this Holiday of Liberty and of the Spring.

Part.: A tale tells of Rabi Eliezer, Rabi Yehoshua [*Joshua*], Rabi El'azar Ben Azarya, Rabi Akiva [*Akibba*] and Rabi Tarfon, who were reclining at Bnei-Brak and were telling of the Exodus for an entire night, until their disciples came and told them:

"Masters, it is time for the morning prayers."

Moderator: The *Braita* tells us that the Torah spoke of four sons: one wise, one wicked, one simple, and one who knows not how to ask.

The wise one would ask –

"What mean the testimonies, and the statutes, and the judgments, which the Lord our God hath commanded you?"

(Deuteronomy Chapter 6, verse 20)

Part: You, in turn, shall instruct him in the laws of Passover: One is not to eat any dessert after the Epikomon.

Moderator: The wicked one would ask –
"What mean ye by this service?"

(Exodus Chapter 12, verse 26)

Part.: He says 'you', but not 'us'! By thus excluding himself from the community he has Committed heresy. You, therefore, blunt his teeth and say to him:

**ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר
ביציאת מצרים הרי זה משובח!**

עורכ/ת: ואפילו לא כך היו הדברים כפי שמסופר במקרא ובמדרש (ונראה כי אכן - לא כך היו...), נמשיך ונספר ונחגוג ונהלל את חג החרות וחג האביב הזה.

קרוא/ה: מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם:

"רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית".

עורכ/ת: כתוב בברייתא - כנגד ארבעה בנים דיברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר -

"מָה הַעֲדוֹת וְהַחֲקִים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם?"

(דברים ו', פסוק 20)

קרוא/ה: ואף את אמרי לו כהילכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

עורכ/ת: רשע מה הוא אומר -
"מָה הַעֲבָדָה הַזֹּאת לָכֶם?"

(שמות י"ב, פסוק 26)

קרוא/ה: לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל וכפר בעיקר, אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו: בעבור זה

It is because of this that Yahaveh did for me when I left Egypt; 'for me' - but not for him! If he had been there, he would not have been redeemed.

עשה יְהוָה לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אילו היה שם לא היה נגאל.

Moderator: The simple one would ask –
"What is this?"

(Exodus Chapter 13, verse 14)

עודכ/ת: תם מה הוא אומר - "מה זאת?"

(שמות י"ג, פסוק 14)

Part.: Thus you shall say to him – With a strong hand had Yahaveh took us out of Egypt, from the house of slaves.

קרוא/ה: ואמרת אליו - בחוזק יד הוציאנו יְהוָה ממצרים, מבית עבדים.

Moderator: As for the one who knows not how to ask, you must initiate him, as it is said:

עודכ/ת: ושאינו יודע לשאול - את פתח לו. שנאמר:

Part.: "And thou shalt shew thy son in that day, saying, because of that which Yahaveh did unto me when I came forth out of Egypt."

(Exodus Chapter 13, verse 8)

קרוא/ה: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יְהוָה לי בצאתי ממצרים".

(שמות י"ג, פסוק 8)

Singing: Four Brothers (Naomi Shemer)

שירה: ארבעה אחים (נעמי שמר)

Upon a splendid, joyous day
Out from the Haggadah there came
One simple, one wicked and one wise
And one who knew not how to ask

Then when these brothers four had walked
Upon the roads of our world
They were greeted all about
With flowers and with open hearts.

ביום בהיר ונהדר
יצאו מתוך ההגדה
חכם ותם, רשע גדול
וזה שלא ידע לשאול

The wise got a girl – smart herself
The simple – a girl like himself
And the wicked one had met
A wicked woman whom he wed

וכשארבעת האחים
יצאו לנוע בדרכים
מיד מכל ארבע רוחות
פרחים הגיעו וברכות

And the one who ask could not

פגש חכם בחכמה
אהב התם את התמימה
והרשע בתור אשה
תפס מרשעת איומה

וזה שלא ידע לשאול

Took the most pretty of the lot
And holding her hand with his own
Into the Haggadah returned

To where the roads had led them all?
And where could these brothers four?
Oh friends, in this song, so it is
You shouldn't ask of all of these!

לקח את היפה מכל
שילב ידו בתוך ידה
וחזר איתה להגדה

לאן הובילו הדרכים?
היכן ארבעת האחים?
בשיר שלנו יידי
אסור לשאול יותר מדי!

Moderator: Let us learn – what is the meaning of the biblical expression "My father – an Aramean doomed"? And indeed, whence had our people come – from Ur, Kharran, Canaan, from the desert, or from Egypt?

But all are equally true: Canaanites and refugees, Arameans and wandering shepherds, Hittites, Hivites, Jebusites and Egyptians, and many others – from all these has the Israeli nation consolidated, and became free people in their own land.

עודכ/ת: נצא ונלמד - "ארמי אובד אבי"
מהו? ומהיכן מוצאנו - האם מאור,
מחרן, מכנען, מהמדבר, ממצרים?

אלא שכולם כאחד נכונים הם: כנענים
ופליטי חברה, ארמים ורועים נודדים,
חיתים, חיונים, יבוסים ומצרים, ורבים
אחרים - מכולם נתגבש עם ישראל על
אדמתו, עם חופשי בארצו.

Part.: Let us remember all those who are not here with us – captives, the missing, refugees, exiles and prisoners of conscience – those of our nation, as well as others from around the world.

In their honor we have left one empty chair, a Seat for **Those who Remain not Silent.**

קרוא/ה: נזכור את כל אלו שאינם עימנו כאן
היום – השבויים, הנעדרים, הפליטים,
הגולים ואסירי המצפון –
אלו שלנו, ואלו שבעולם כולו –
לכבודם ולכבודן הותרנו כאן הערב
כסא ריק, **כֵּס אֵל-דוֹמִי.**

Singing – Let my People Go:

(lit. meaning of the Hebrew version)

Make haste, Moses, tell Pharaoh:

"Let My People Go!"

Tell him, thus the Lord
commands:

"Let My People Go!"

Go down, Moses, to the old
vicious man,

Order him, by my name:

"Let My People Go!"

Maher Mosheh tzaveh

Par'oh:

"Shlakh na et ami!"

Mitzvat ha-El emor na lo:

"Shlakh na et ami!"

Kuma, lekh-na, el kevad ha-
lev ha-ra

Tzav lo, bi-shmi:

"Shlakh na et ami!"

שירה – שלח נא את

עמי:

מהר משה, צַוה פרעה:

"שלח נא את עמי!"

מִצְוַת האל אמור נא לו:

"שלח נא את עמי!"

קומה, לך נא, אל כְּבֹד

הַלֵּב הרע

צו לו, בשמי:

"שלח נא את עמי!"

Moderator: Let us remember the Plagues of Egypt,
as well as the tears of the blameless.

עורך/ת: נזכיר את מכות מצרים, ולא
נשכח את דמעת החפים מחטא.

Participant:

Noh-Amon – your gates wrought-iron

With a mighty shriek, to waste were
laid.

And down came the Plagues of Egypt

To carry-out the sentence that was
made.

Casting light upon lords' treasons

And upon the treason of the lot,

So Amon's towers burn with fire

As if by torch, the plague was brought.

For ye righteous might cast his spear –

Yet always, as it flies,

It leaves behind the bitter taste of

The tears of blameless eyes.

(Nathan Alterman, from the preface to
the Songs of the Plagues of Egypt)

קרוא/ה:

נא-אָמוֹן, מִבְּרִזֵּל צִירִיךָ

שְׁעָרִים נִתְלָשׁוּ בִּילָל.

וַתְּבִאֲנָה מִכּוֹת מִצְרַיִם

לַעֲשׂוֹת כְּךָ מִשְׁפָּט בְּלִיל.

לְהָאִיר לָהּ בְּגִידַת שָׁרִיָּה

וּלְהָאִיר לָהּ בְּגִידַת הָמוֹן,-

וְעַל כֵּךְ נִדְלְקוֹת עָרִיָּה,

כְּבִלְפִיד, בְּמִכּוֹת אָמוֹן.

כִּי צִדִּיק בְּדִינוֹ הִשְׁלַח,-

אֶךְ תָּמִיד, בְּעֵבְרוֹ שׁוֹתֵת,

הוּא מִשְׁאִיר, כְּמוֹ טַעַם מֶלַח,

אֵת דְּמַעַת הַחֲפִיִּים מִחֲטָא.

(נתן אלתרמן, מתוך המבוא לשירי מכות מצרים)

(In the following part, do not join the reader in reading the Ten Plagues)

Part.: It is told in the Bible that Yahaveh brought Ten Plagues upon the Egyptians, and those were: Blood, Frogs, Lice, Beasts, Pestilence, Boils, Hail, Locusts, Darkness, Death of the Firstborn.

Rabi Yehuda marked them by the acronyms:
BFL BPB HLDD

Further it was said in the Bible:

"Sing ye to Yahaveh, for he hath triumphed gloriously; the horse and his rider hath he thrown into the sea."

(Exodus chapter 15, verse 21)

(בקטע הבא אין להצטרף לקרוא/ה באמירת המכות)

קרוא/ה: מסופר במקרא כי עשר מכות הביא יְהוָה על המצרים במצרים, ואלו הן: דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חושך, מכת בכורות.
רבי יהודה היה נותן בהם סימנים: דצ"ך עד"ש באח"ב.

ועוד נאמר במקרא:

"אשירה לַיהוָה כי גאה גאה, סוס ורוכבו רמה בים"

(שמות ט"ו, פסוק 21)

Moderator: And we shall say: we will not take part in the killing of blameless men, nor in the praising of such actions.

We had enough of slaughter, plunder, cruelty, arrogance and hatred!

עודכ/ת: ואנו נאמר: אל יהי חלקנו עם שופכי דם נקיים, ועם השרים להם הלל.

דיינו בהרג, בגזל, בעוול, בהתנשאות ובשנאה!

Singing – "Enough is enough...":

Dai dayenu, dai dayenu, dai dayenu,
dayenu dayenu dayenu

Dai dayenu, dai dayenu, dai dayenu,
dayenu dayenu!

שירה:

די דיינו, די דיינו, די דיינו,
דיינו דינו דינו

די דיינו, די דיינו, די דיינו,
דיינו דינו!

Part.: The *Midrash* says: "... The Lord has brought justice and drowned them. At that time the Angles wished to sing and praise the Lord. But the lord said unto them:

קרוא/ה: אמר המדרש: "... ישב עליהם הקדוש ברוך הוא במידת הדין וטיבעם בים. באותה שעה ביקשו מלאכי השרת לְאמר שירה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה לפני?"

**"My very creations are drowned by the sea,
and you wish to sing me songs?"**

Part.: Rabi Gamliel had said: Whomever does not mention these three things in Passover, has not fulfilled his duty; namely:

All together:

Passover, Matza and Bitter Herb

Moderator: The Passover Sacrifice that our forefathers would eat while the temple still stood – for what reason?

Part.: For it is told that the Lord has Passed-Over the homes of our forefathers in Egypt. It is written: " It is the sacrifice of the Lord's passover, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt"

(Exodus chapter 12, verse 27)

Moderator: This Matza that we eat – for what reason?

Part.: For it is told that the bread of our fathers did not have time to leaven, as is written: "And they baked unleavened cakes of the dough which they brought forth out of Egypt, for it was not leavened; because they were thrust out of Egypt, and could not tarry, neither had they prepared for themselves any victual."

(Exodus chapter 12, verse 39)

Moderator: This bitter herb that we eat – for what reason?

Part.: For it is told that the Egyptians have embittered the lives of our forefathers in Egypt. It is written: " And they made their lives bitter with hard bondage, in mortar, and in brick"

(Exodus chapter 1, verse 14)

קרוא/ה: רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו. ואלו הן:

כולנו יחד:

פסח, מצה ומרור.

עורכ/ת: פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קיים, על שום מה?

קרוא/ה: על שום שמסופר כי פֶּסַח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים. שנאמר: "פֶּסַח הוא לַיהוָה אשר פֶּסַח על בתי בני ישראל במצרים"
(שמות י"ב 27)

עורכ/ת: מצה זו שנאכל, על שום מה?

קרוא/ה: על שום שמסופר כי לא הספיק בצקם של אבותינו להחמיק, שנאמר: "ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמק, כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צידה לא עשו להם"
(שמות י"ב 39)

עורכ/ת: מרור זה שנאכל, על שום מה?

קרוא/ה: על שום שמסופר כי מררו המצרים את חיי אבותינו במצרים. שנאמר: "וימררו את חייהם בעבודה קשה, בחומר ובלבנים"
(שמות א 14)

Part.: In each and every generation we must look upon ourselves as if it were us who have departed from Egypt.

קְרוּאָה: בכל דור ודור חייבים אנו לראות את עצמנו כאילו אנו שיצאנו ממצרים.

Singing: (Psalms 150:5-6)

Hallelujah, praise the Lord,
with sounding cymbals,

Halleluya, halleluya,
be-tziltzelei shama

שירה: (תהילים ק"ו:5-6)

הללויה, הללויה,
בצלצלי שמע,

Hallelujah, praise the Lord,
with loud clashing cymbals,

Halleluya, halleluya,
be-tziltzelei tru'ah

הללויה, הללויה,
בצלצלי תרועה,

Every soul shall praise the
Lord, *hallelujah, hallelujah*

Kol ha-nshama tehallel-
ya, halleluya,
halleluya,

כל הנשמה תהלל-יה,
הללויה, הללויה.

Every soul shall praise the
Lord, *hallelujah.*

Kol ha-nshama tehallel-
ya, halleluya.

כל הנשמה תהלל-יה,
הללויה.

Part.: And we, as well, shall tell of the Exodus:

From slavery to liberty, from bondage to salvation. For we too have escaped from a house of servitude and the valley of slaughter, and have built a home upon our own land, a home that will not fall for all exiles of Israel. And in this home we shall continue to consecrate the day of our liberty – we, and our daughters and sons and their daughters and sons, until the end of time.

קְרוּאָה: וגם אנו, הננו לספר ביציאת מצרים:

מעבדות לחרות, משיעבוד לגאולה. כי גם אנו יצאנו מבית עבדים ומגיא-הריגה, ובנינו בית בל-ימוט לנידחי ישראל על אדמתם. ואת מועד החרות נוסף לקדש בבית זה, אנו ובנותינו ובנינו ובני בנינו, עד עולם.

Moderator: Remember what Amalek did unto thee

עודכ/ת: זכור את אשר עשה לך עמלק

Participant:

By these eyes that have seen the woe and grief
Their outcries having to my hearts' embrace,
By this my compassion which taught me:
forgive,
Till the time did come too awful for grace
I have taken this oath: as I breath and live,
To forget not a thing of that which took place!

קְרוּאָה:

על דעת עיני שראו את השכל
ועמסו זעקות על לבי השחוח,
על דעת רחמי שהורוני למחל
עד באו ימים שאימו מלסלח
נדרתי הנדר: לזכר את הכל
לזכר ודבר לא לשכח!

Till the tenth generation – forget no jot,
Till each of my insults by completely assuaged,
Till the last of my lashes has chastened their lot

דבר לא לשכח עד דור עשירי
עד שך עלבני, עד כלם, עד
כלהם
עדי יכולו כל שבטי מוסרי

Cry heaven, if in vain passed that night of rage,
Cry heaven, if by morning I resume my trod,
Not learning the lesson taught me by this age.

(Abraham Shlonsky, Oath)

קוֹנָם אִם לְרִיק יַעְבוֹר לַיִל הַזֶּעַם
קוֹנָם אִם לְבִקָּר אֶחָזוֹר לְסוּרֵי
וּמָאוֹם לֹא אֶלְמַד גַּם הַפְּעַם.

(אברהם שלונסקי, נדר)

Singing:

O never say at all:
"This is the final way"
For clouded skies have cast
in gloom the light of day
The day we always hoped for,
surely will appear
And thunder with our steps
will roar:
We are here!

From land of palm-tree
to the far-off land of snow,
We shall be coming with
our torment and our woe.
And everywhere our blood
has sunk into the earth,
Shall our bravery, our vigor
blossom forth!

We'll have the morning sun
to set our day aglow,
And all our yesterdays
shall vanish with the foe,
And if the time is long
before the sun appears,
Then let this song go
like a signal through the
years.

(Hirsch Glick, The Partisans' Song –
Originally in Yiddish)

Al-na tomar:
"Hineh darki ha-akhrona"
Et or ha-yom histiru
Shmey ha-anana
Zeh yom nikhsafnu lo
Od ya'al ve-yavoh,
U-mitz'adenu od yar'im:
Anakhnu Poh!

Me-eretz ha-tamar
Ad yarketey kforim
Anakhnu poh
ba-makh'ovot ve-yesurim
U-ba'asher tipat damenu
sham nigra
Ha-loh yenuv od
oz rukhenu bi-gvura.

Amud ha-shakhar al
yomenu or ya'hel
Im ha-tzorer yakhlof
tmolenu kemo tzel.
Akh im khalila ye'akher
lavoh ha-or
Kemo sisma yeheh ha-
shir
mi-dor le-dor.

שירה:

אל נא תאמר:
"הנה דרכי האחרונה"
את אור היום
הסתירו שמי העננה
זה יום נכספנו לו
עוד יעל ויבוא,
ומצעדנו עוד ירעים:
אנחנו פה!

מארץ התמר
עד ירכתי כפורים
אנחנו פה במכאובות
וייסורים
ובאשר טיפת דמנו
שם ניגרה
הלא ינוב עוד
עוז רוחנו בגבורה.

עמוד השחר על
יומנו אור יהל
עם הצורר יחלוף
תמולנו כמו צל.
אך אם חלילה יאחר
לבוא האור
כמו סיסמא יהא
השיר מדור לדור.
(הרש גליק, שיר הפרטיזנים;
עברית: אברהם שלונסקי)

Moderator: A nation's land isn't given to them upon a
silver platter...

(Khaim Weizmann)

עודד: אין מדינה ניתנת לעם על מגש
של כסף...

(חיים ויצמן)

Participant:

And the land laid to rest, over borders a-smoking
There the red orb was now beginning to fade
And a nation there stood, her heart torn, yet still beating
To be given the marvel to which none is compared.

Participant:

Before dawn she'd arise, for the gift so preparing
Wearing her garments of horror and joy
Facing the moon, thus she stood there awaiting –
When towards her there stridden a girl and a boy

Wearing dust and munitions and shoes heavy-weighing
In the path they ascended, in silence they trod,
They had not changed their clothes,
nor with water been washing,
The trails of a hard day and a night at the front.
Wearing dust and munitions and shoes heavy-weighing

Impossibly weary, from rest they abstained
And dripping of Hebraic youth, they approached
Then they stood, without moving
So one couldn't discern
Whether they're living or in fact shot.

קרוא/ה:

והארץ תשקט, עין שמים אדמת
תעמעם לאטה על גבולות עשנים
ואמה תעמד, קרועת-לב, אף נושמת
לקבל את הנס, האחד אין שני.

קרוא/ה:

היא לטקס תכון, היא תקום למול סהר
ועמדה טרם יום עוטה חג ואימה -
אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה

לובשי חול וחגר וכבדי נעלים
בנתיב יעלו הם הלך והחרש,
לא החליפו בגדם,
לא מחו עוד במים,
את עקבות יום הפך וליל קו-האש.
לובשי חול וחגר וכבדי נעלים

עיפים עד אין קץ, נזירים ממרגע
ונוטפים טללי נעורים עבריים...
הם השנים יגשו
ועמדו לבלי נע,
ואין אות אם חיים הם או ירויים.

Participant:

So the nation has asked filled with tears and with wonder

And said: Who are you? And the two in silence

replied:

We are the silver platter

Upon which you were given the Land of the Jews!

So they spake, then shrouded in shadows they fell

And Israel's chronicles do tell the full tale...

קרוא/ה:

אֲזַ תִּשְׁאַל הָאָמָה שְׁטוּפֹת דָּמַע
וְקָסָם

וְאָמְרָה: מִי אַתָּם? וְהַשְּׂנִים
שׁוֹקֵטִים

יַעֲנוּ לָהּ:

אֲנַחְנוּ מִגֶּשׁ הַכֶּסֶף

שְׁעָלֵינוּ לְךָ נִתְּנָה מְדִינַת-הַיְהוּדִים!

כִּךְ יֵאמְרוּ וְנִפְּלוּ לְרֵגְלָהּ עוֹטְפֵי-צֶלַל

וְהַשְּׂאָר יִסְפַּר בְּתוֹלְדוֹת-יִשְׂרָאֵל...

**Moderator: Let us fill our second cup
and say grace –**

Part.: Let us make a toast for Deliverance: For the
Exodus of Israel from bondage to liberty, for
breaking the bonds of slavery in the whole
world, for redemption from labour.

All together: For Life and Deliverance!

עורכ/ת: נמזוג כוס שני ונברך –

קרוא/ה: כוס גאולה נישא: ליציאת
ישראל משעבוד לחרות, לניתוק
מוטות עבדות במלוא תבל,
לפדות עמלים.

כולנו: לחיים ולגאולה!

(Drink Second Cup)

(שתיית כוס שני)

Participant:

"And it shall come to pass in the last days...
And they shall beat their swords into
plowshares, and their spears into pruning-
hooks: nation shall not lift up sword against
nation, neither shall they learn war any more."

(Based on: Isaiah Chapter 2, verses 2-4
= Micah Chapter 4, verses 1-3)

קרוא/ה:

"וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים...
וְכָתְתוּ חַרְבוֹתָם לְאֵתִים
וְחַנִּיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמָרוֹת
לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא
יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה"

(לפי: ישעיהו ב 2-4 = מיכה ד' 1-3)

Participant:

Once there shall be a great love
as the love of the rain
that washes away all borders,
that grows
in all crops of the Middle East.

Once, long before the last days –
we shall beat into peace
all words of hate.

(Judith Kafri)

קרוא/ה:

פַּעַם תִּהְיֶה אֲהַבָּה גְדוֹלָה
כְּאֲהַבַת הַגֶּשֶׁם
הַמוֹחֶה אֶת הַגְּבוּלוֹת,
הַצּוֹמֵחַ
בְּכֹל שְׂבִלֵי הַמִּזְרָח הַתִּיכוֹן.

פַּעַם, הִרְבָּה לִפְנֵי אַחֲרֵית הַיָּמִים -
וְאָנוּ נִכְתַּת לְשָׁלוֹם
אֶת כָּל מִילוֹת הַשִּׁנְאָה.

(יהודית כפרי)

Moderator: Let us fill our Third Cup.

This is the ____ year of our liberation,
the liberty of Israel in the land of Israel.

Part.: A toast we shall make for the peace of
Israel and of the whole world, and for
the guardians of peace and safety.

Let there be peace in our strength,
serenity in our homes – for us and for
the whole world.

All together: For Life and Peace!

עורכ/ת: נמזוג כוס שלישי.

השתא שנת ____ לחירותנו,
חרות ישראל במדינת ישראל.

קרוא/ה: כוס שלום נישא לשלום ישראל
והעמים, ולעומדים על משמר השלום
והביטחון.

יהי שלום בחילנו, שלוה באוהלינו -
לנו ולעולם כולו.

כולנו: לחיים ולשלום!

(Drink Third Cup)

(שתיית כוס שלישי)

Moderator:

Rakhtza – Let us wash hands.

Motzi Matzah – Take a Matzah

(Takes the Matzah placed before him/her)

Part.: In tradition of Hillel. Thus Hillel would do when the Temple still stood. He would wrap the Passover sacrifice with the Matzah and bitter herb and eat them all together, to do as was written: "Eat the Passover with unleavened bread and bitter herbs".

Moderator:

Maror – Take the bitter herbs.

Korekh – Put some herbs on a Matzah.

(Eat Matzot with bitter herbs)

Moderator: At this stage it is customary to dine and then proceed with the telling, but for our convenience we shall continue to the end of the Haggadah, and then dine. And so:

Tsafun – Eat the Epikomon!

(Takes out the Epikomon and breaks it up between the participants. If the Epikomon was removed by the children, negotiate its return)

Eat the Epikomon

עורכ/ת:

רחצה - נרחץ ידיים.

מוציא מצה - ניטול מצה

(לוקח/ת המצה שלפניו/ה)

קדווא/ה: זכר למקדש כהילל. כן עשה הילל בזמן שבית המקדש קיים. היה כורך פסח, מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שנאמר: "על מצות מרורים יאכלוהו".

עורכ/ת:

מרור - ניקח החזרת

והחרוסת.

כורך - נכרוך מן המצה עם

חזרת וחרוסת.

(אכילת מצה, חזרת וחרוסת)

עודק: במקום זה נהוג לאכול את הארוחה ורק אז להמשיך, אבל לנוחות הציבור נסיים ברצף את ההגדה ואז נאכל. ובכן:

צפון - נאכל האפיקומן ! ...

(מוציא/ה האפיקומן ומחלק/ת למסובים. אם נעלם האפיקומן בידי הטף, מתקיים משא ומתן עם ההורים על התנאים להחזרתו; יש לסכם מראש מסגרת למו"מ...)
אכילת האפיקומן

Part.: Let us be thankful for the vine and for the fruit of the vine and for a sweet, good and generous land, let us eat from its fruits and be sate with its goodness. Let us be thankful that we were redeemed to enjoy this night, to be joined together in happiness and rejoicing. Thus may we look forward in peace to the coming of holidays and festivals, happy and joyous in our work, singing a new song of our deliverance and our redemption.

קדוא/ה: נברך על הגפן ועל פרי הגפן, ועל ארץ חמדה, טובה ורחבה, לאכול מפריה ולשבוע מטובה. נברך על אשר נגאלנו והגענו ללילה זה, לשמוח ולגיל ולהיסב בו יחד. כן נגיע למועדים ולרגלים הבאים לקראתנו בשלום, שמחות בבניין וששים בעבודה, ונשיר שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

Moderator:

Let us pour the wine for our fourth toast.

(Do not drink yet)

עורכ/ת:

נמזוג היין לכוס רביעי.

(אין לשתות עדיין)

הלל - לא "שפוך חמתך", כי אם "שים שלום"

Hallel – No "Pour thy wrath" but "Bring peace":

Part.: Bring peace and spread a canopy of peace over Israel and the whole world. For there shall be seeds of peace, the vine shall give her fruit, and the ground shall give her increase, and the heavens shall give their dew.

(From the prayer of Rosh HaShana)

קדוא/ה: שים שלום ופרוש סוכת שלום על ישראל ועל העולם כולו. כי זרע השלום, הגפן תיתן פריה, והארץ תיתן יבולה, והשמים יתנו טלם.

(מתפילת ראש השנה)

Participant:

The wolf also shall dwell with the lamb, and the leopard shall lie down with the kid; and the calf and the young lion and the fatling together; and a little child shall lead them. And the cow and the bear shall feed; their young ones shall lie down together: and the lion shall eat straw like the ox. And the sucking child shall play on the hole of the asp, and the weaned child shall put his hand on the cockatrice' den. They shall not hurt nor destroy in all my holy mountain: for the earth shall be full of the knowledge as the waters cover the sea.

(Based on Isaiah Chapter 11, verses 6-10)

וְגַר זֵאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי
 יִרְבֵּץ וְעֵגֶל וְכִפִּיר וּמְרִיא יִחְדָּו
 וְנִעֵר קֶטָן נְהַג בָּם: וּפְרָה וְדָב
 תִּרְעִינָהּ, יִחְדָּו יִרְבְּצוּ יִלְדִיָּהוּן
 וְאַרְיֵה כִּבְקָר יֹאכַל תְּבֹן: וְשִׁעֲשַׁע
 יוֹנֵק עַל חֹר פֶּתֶן, וְעַל מְאוּרַת
 צִפְעוֹנֵי גָמוּל יָדוּ הֶדָּה: לֹא יִרְעוּ
 וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכֹל הָר קִדְשֵׁי כִּי
 מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַה כְּפַיִם לַיִם
 מְכֹסִים:

(לפי ישעיהו יא 6-10)

Part.: A cup of blessing we shall raise, to us and to our sons and to all our handiwork, to the fruit of the land and the fruit of our toil, to the day of labor and to life in brotherhood, to equality of men and of women and to the freedom of their spirits.

קרווא/ה: כוס ברכה נישא לנו ולבנינו ולכל מעשה ידינו, לפרי האדמה ולתנובת האדם, ליום העמל ולחיי האחוה, לשוויון ערך האדם ולחרות רוחו.

Moderator: Nirtzah –

The Seder has come to its appointed conclusion. As we had the privilege to do it tonight, so we'll have the privilege to do it...

עורכ/ת: נרצה -

חסל סידור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחוקתו. כאשר זכינו לסדר אותו, כן נזכה לעשותו...

לשנה הבאה בירושלים, עיר שלום!

Next year in Jerusalem, city of Peace!

All together: To Life and Bliss!

(Drink fourth Cup)

כולנו: לחיים ולברכה!

(שתיית כוס רביעי)

Moderator: Shulkhan Orekh –

Let us now dine.

The dinner will be followed by the toast for Eliyahu.

עורכ/ת: שולחן עורך -
נאכל את סעודת החג.
אחריה - כוסו של אליהו.

(The Seder Feast)

(סעודת ליל הסדר)

(After the Feast is concluded)

(בתום הסעודה)

Moderator:

Let us fill Eliyahu's cup.

Participants are welcome to fill their cups as well.

Let us lift our cups.

**Open the door until we
drink our wine.**

עורכ/ת:

נמזוג היין לכוסו של אליהו.

וכן לכל המעוניינ/ת.

נרים את הכוסות.

נפתח הדלת עד שתיית הכוס.

Singing:

Elijah the Prophet, Elijah of
Tishbi, Elijah of Gil'ad

Shall soon come to us and with
him bring peace

Eliyahu ha-navi, Eliyahu ha-
Tishbi, Eliyahu ha-Giladi

Bimhera yavoh eleynu
ve'ito et ha-shalom yavi

שירה:

אליהו הנביא, אליהו
התשבי, אליהו הגלעדי

במהרה יבוא אלינו ואיתו
את השלום יביא

*(It's optional at this stage to turn off
the lights and have "Elijah" enter,
drain his cup, pass among the
children, then leave and close the
door.)*

*(בשלב זה אפשר לכבות את האור
ו"אליהו" יגיע, ישתה את כוסו, יעבור
בין הילדים וכו', ולבסוף יסגור את
הדלת.)*

(Drink fifth cup – Elijah's cup)

(שתיית כוס חמישי – כוסו של אליהו)

(Holiday songs)

(שירי החג)

**תם סדר הפסח כהלכתו.
לוא נזכה לשוב ולערכו יחדיו
בשנה הבאה -
שתהא שנת צדק, רווחה ושלוש!**

**The Passover Seder has come
to its appointed conclusion.
May that we conduct it together again
in the year to come –
that shall be a year of justice, wealth and peace!**